

Nr 27.

Ankom till riksdagens kansli den 23 mars 1933 kl. 12 m.

Utlåtande, i anledning av väckt motion angående utredning om ändrad lydelse av 35 § i lagen om sparbanker.

I en inom första kammaren under nr 116 väckt motion har herr *Larsson, Johan*, hemställt, »att riksdagen ville hos Kungl. Maj:t begära utredning och framläggande av förslag till ändring av § 35 i lag om sparbanker, så att sparbank må erhålla rättighet att av årets vinst till allmännyttigt och välgörande ändamål få använda intill fem procent av årets vinst, oaktat reservfonden ej överstiger insättarbehållningen med tio procent».

Beträffande motiveringen för detta yrkande får utskottet hänvisa till motionen.

Över ifrågavarande motion har utskottet i vederbörlig ordning inhämtat utlåtande av sparbanksinspektionen, varjämte utskottet berett svenska sparbanksföreningens styrelse tillfälle att avgiva och till utskottet inkomma med yttrande över motionen.

I anledning härav har *sparbanksinspektionen* i utlåtande den 1 mars 1933 anfört följande:

»Det av motionären avsedda lagrum innehåller bestämmelser om användning av sparbanks vinstmedel. Den huvudsakliga innebörden av dessa bestämmelser är, att sparbank, när reservfonden eller, där förbehåll om tillskjuten grundfonds återbärande icke gjorts i reglementet, sammanräknade beloppet av grund- och reservfonderna överstiger tio procent av insättarnas behållning, kan anslå intill hälften av vinsten till sådant allmännyttigt eller välgörande ändamål, som icke på grund av gällande författning skall tillgodoses genom skattebidrag. Oavsett reservfondens storlek äger emellertid sparbank för sparsamhetens främjande använda ett belopp, som i förhållande till sparbankens ställning är av ringa betydelse. Sistnämnda medgivande har tillkommit genom 1923 års sparbankslag. Däremot härleda sig ifrågavarande bestämmelser i övrigt från år 1905 vidtagna ändringar i då gällande sparbankslag. Sparbanksinspektionen anser sig i detta sammanhang böra erinra om att enligt beslut av 1917—1920 års riksdagar en provisorisk lagstiftning, gällande intill utgången av maj 1921, medgav undantag från gällande inskränkningar i rätten att använda sparbanks vinst. Jämlikt denna lagstiftning kunde sparbank besluta, att en tredjedel av vinsten användes till sådant välgörande eller allmännyttigt ändamål, vartill sparbank enligt dåvarande sparbankslag ägde rätt att anslå vinstmedel, dock att till följd av dylikt beslut reservfonden eller sammanräknade beloppet av grund- och reservfonderna icke finge understiga fem procent av insättarbehållningen.

Sparbanksinspektionen får även erinra om att ifrågavarande lagrum i visst avseende var föremål för behandling av 1932 års riksdag. I skrivelse nr 110 har sistnämnda riksdag anhållit, att Kungl. Maj:t måtte låta verkställa

utredning angående ändring av 35 § sparbankslagen i syfte att ernå ett tydligare angivande än för närvarande av huvudmännens befogenhet att besluta om anslag av sparbanks vinstmedel.

I förevarande motion torde åsyftas, att utredning skulle verkställas om sådan ändring av 35 § sparbankslagen, att sparbank erhöles rättighet att till allmännyttigt och välgörande ändamål använda intill fem procent av årets vinst, oaktat reservfonden ej överstege tio procent av insättarbehållningen. Även om motionärens hemställan möjligen kunde tydas så, att de anslag, sparbanken enligt hans förslag skulle erhålla rätt att lämna, skulle kunna avse även ändamål, som skola tillgodoses genom skattebidrag, har sparbanksinspektionen, då motiveringen icke giver stöd härför, utgått från att en sådan ändring icke varit avsedd av motionären. Sparbanksinspektionen, som på grund härav anser sig sakna skäl ingå på sistnämnda fråga, får i övrigt med anledning av motionen framhålla följande synpunkter.

Sparbankerna äro allmännyttiga institutioner av stor betydelse, Enligt sparbanksinspektionens mening böra de för att kunna fylla sin uppgift i förhållande till det allmänna bland annat på bästa sätt sörja för sin soliditet. I detta syfte böra de uppbygga en god fondställning. De nu ifrågasatta anslagen bleve visserligen av relativt ringa storlek, men deras utgående komme dock i sin mån att minska avsättningen till reservfonden, kanske även på ett och annat håll att ofördelaktigt inverka på den konsolidering, som äger rum genom företagandet av avskrivningar. En lagändring, som kunde medföra en sådan verkan, anser sparbanksinspektionen sig i all synnerhet under nuvarande förhållanden ej kunna tillstyrka.

Ovan har berörts, att sparbankerna, när fondtäckningen uppgår till tio procent av insättarmedlen, hava rätt att använda intill halva vinsten för beviljandet av anslag för allmännyttiga och välgörande ändamål, vilka ej på grund av gällande författning skola bestridas genom skattebidrag. Kravet på att sparbankerna skola hava en fondtäckning av tio procent, innan deras medel kunna tagas i anspråk för nämnda ändamål, är enligt sparbanksinspektionens mening under nuvarande förhållanden ej överdrivet strängt.»

Svenska sparbanksföreningens styrelse har i skrivelse till utskottet den 7 mars 1933 yttrat följande:

»Styrelsen känner sig ganska tveksam om lämpligheten av att på sätt motionären föreslagit vidga sparbankernas möjlighet att disponera vinstmedel för allmännyttigt eller välgörande ändamål. Visserligen hålles denna utvidgade rätt inom tämligen snäva gränser och med avseende å det stora flertalet sparbanker torde någon större risk av en dylik utvidgning icke föreligga. Emellertid lär försiktigheten i dessa tider kräva, att sparbankerna framför allt se till att deras reservfonder göras så starka som möjligt, då man icke kan överblicka den ekonomiska utvecklingen, och från denna synpunkt är styrelsen närmast böjd att avstyrka motionärens förslag.

Skulle emellertid detta förslag vinna riksdagens bifall, bör under alla omständigheter krävas, att vederbörande sparbanks fondställning är sådan, att den utan tvekan må anses betryggande. En garanti för att det förhåller sig så lär icke kunna vinnas på annat sätt än att vederbörande länsstyrelse åläggas att pröva underställda beslut om disposition av årsvinsten med särskilt aktgivande på denna fråga, därvid sparbanksinspektionens yttrande alltid bör infordras.»

I likhet med sparbanksinspektionen vill utskottet understryka betydelsen av att sparbankerna särskilt under nuvarande förhållanden äro solida och hava en god fondställning. Med hänsyn härtill hyser utskottet betänkligheter mot det i motionen väckta förslaget om ökad möjlighet för sparbankerna att använda vinstmedel till allmännyttigt och välgörande ändamål. Ett genomförande av detta förslag skulle nämligen vara ägnat att minska avsättningarna till sparbankernas reservfonder och sålunda motverka strävanden till konsolidering. För sin del vill utskottet icke lämna sin medverkan till en åtgärd, varigenom kravet på sparbankernas fondtäckning skulle förminska. Det synes föreligga desto mindre anledning att vidtaga sådan åtgärd, som den i sparbankslagen nu meddelade föreskriften, att sparbankerna skola hava en fondtäckning av tio procent av insättarmedlen, innan de få använda vinstmedel för allmännyttigt och välgörande ändamål, ingalunda kan anses överdrivet sträng.

Utskottet.

På grund av vad sålunda anförts finner sig utskottet böra avstyrka bifall till den nu förevarande motionen och får alltså hemställa,

att motionen I: 116 icke må till någon riksdagens åtgärd föranleda.

Stockholm den 23 mars 1933.

På bankoutskottets vägnar:

EDVIN LEFFLER.

Vid förestående ärendes slutbehandling inom utskottet hava närvarit:

från första kammaren: herrar *Lindley, Lindgren, Hansén, Ström* i Lidköping, *Johansson* i Friggeråker, *Stendahl* och *Lindmark*;

från andra kammaren: herrar *Leffler, Laurén, Paulsen, Johansson* i Sollefteå, *Wikström, Andersson* i Falkenberg och *Hammarlund*.